

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Delitev vladine podpore na Dolenjskem.

Obče je znano, da se je bila lanska letina v nekaterih krajih na Dolenjskem slabo obnesla. Zato je dunajski državni zbor dovolil, da naj se 30.000 goldinarjev iz državne blagajnice kot milošnja razdeli med poškodovance.

Državni zbor in dunajska vlada sta brez dvombe imela dober namen, ko sta Dolenjcem odločila to podporo, a možje, ki so te denarje delili, so se slabo obnesli. Kakor smo že enkrat poročali in je pošten kmetovalec Martin Terlep, ki je sam zraven bil, v zadnjem listu potrdil, je g. Vesteneck nekemu kmetovalcu, ki je pri volitvah za državni zbor glasoval za dr. Sterbenca, ne pa za g. Dežmana, kar naravnost rekel, da zaradi tega ne dobi nobene podpore; možu pa, ki ga je zavrnil, da volitve z razdelitvijo nimajo čisto nič opraviti, je žugal, da ga bode dal zapreti, če ne molči. Ko se je to poročalo dunajskemu „Vaterlandu“, skušala je vradna „Laib. Ztg.“ to zavrniti in trdila, da o volitvah pri delitvi ni bilo še govorjenja ne. A ker se nam ta reč od več strani tako odločno poroča in so možje, ki so bili priče predrznega obnašanja Vesteneckovega, pripravljene to s prisego potrditi, nikakor ne dvomimo več, da se je vse res tako godilo, kakor se nam je poročalo. Da se pa nobenemu ne bode godila krivica, naj slavna vlada zapové, da se reč strogo preiskuje, potem pa naj po zasluženju ravna z vradnikom, čegar predrznost mora vlado pri kmečkem ljudstvu pripraviti ob vso veljavo. Knez Metternich, ki je vodil razdelitev, je Kranjsko zapustil; to nam je pač nekako zadostenje, a

ravno to je dokaz, da tudi g. Vesteneck na Kranjskem ne more dalje bivati.

Doslej je občno mnenje, da g. Vesteneck je to storil samovoljno, češ, da se bode na ta način prikupil liberalni stranki, kakor se ji je bil ranji Auersperg svoje dni prikupil na Janjčah, ter z njeno pomočjo in morda priprošnjo svojega tasta, dunajskega c. namestnika barona Konrada, s časoma splezal na predsedniški stol; če se pa ta reč zataji, utegnil bi se zbuditi sum, da je g. Vesteneck delal v vladinem smislu, kar bi vladi bilo jako na kvar.

Ker pa vendar le ne vemo, ali se bode kaj zgodilo, ali ne, zato že zdaj na to reč obrnemo pozornost slavnega deželnega zbora ter mu priporočimo, da naj v prihodnji sesiji vlado o tej reči odločno interpelira in se neprestrašeno potegne za prosto volilno pravico državljanov, katero bi moralo postopanje, kakoršno je zakrivil Vesteneck, čisto zadušiti. Tudi državni zbor naj izve, v kakšne namene bi nekteri samovlastni vradniki radi obračali blagodušno od njega dovoljeno podporo, in gorko priporočamo našema poslanecema, grofu Hohenwartu in Barbotu, da to reč v prihodnji sesiji državnega zbora sprožita.

Na mladoslovenska poslanca dr. Razlaga in Pfeiferja se v tej reči nič ne zanesemo. Ne le, da sta že takrat, ko sta za to podporo moletovala, imela pred očmi bolj sama sebe in svoje koristi, kakor pa potrebe slovenskega naroda, pokazal je to vnovič tudi mladoslovenski organ, „Slovenski Narod.“ Ko je namreč v „Vaterlandu“ bilo brati, kako se je v Dobrnjčah obnašal g. Vesteneck, „Na-

rod“ tega ni hotel verjeti, menda za to neker se mu ljubi g. Vestenecka prištevati k svoji stranki, in je na najostudnejši način skušal g. K. vladi denuncirati, češ, primite ga, on je to pisal. Tudi se je hotel iz te novice s tem ponorčevati, da jo je imenoval poklunjeno. G. Klun si sme v čast šteti, da je „Narod“ po njegovem priimku krstil besedo, ktera pomeni resnico govoriti, kajti doslej se je pokazalo, da je bilo še vse resnično, kar je „Narod“ imenoval poklunjeno. Slovensko kmečko ljudstvo pa naj iz tega sodi, kako malo je „Narodu“ mar za prave ljudske koristi, za ktere se še zveni ne, če jih z nogami tepta kak njegovih navidezni privržencev!

Pij IX. pa šolska mladina.

I.

Bilo je letos na cvetno nedeljo, da so se sv. očetu v Rimu poklonili mnogi mladi učenci ali dijaki ter prečitali jim spomenico polno spoštovanja in vdanosti. Sv. oče, šolske mladine poseben prijatelj, ogovorijo jih potem v jako pomenljivi besedi, ki naj bi pomnila je tudi učenci slovenski in vsi učeniki,* kerim je resnica in prava olika mar.

„Kadarkoli je v človeški družbi vstal kak prekuc, punt, kak potres javnega reda, vselej so obračali oči na mladino; od ene strani, da jo pozivajo k dobremu; od druge strani, da

*) Naslednji sestavki se priporočajo vzlasti gospodoma A. Heinrichu in V. Linhartu, profesorjema „nihilizma“ (cf. Graz. Tagespost. Nro. 117., Laib. Tagblatt. Nro. 120., u. Laib. Schulzeitung Nro. 11. S. 167) in vsej njuni „inteligentni“ tovaršiji.

Podlistek.

Statistični listek.

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

(Dalje.)

Vsa Nemčija je kaj lepo preprežena z železnimi cestami. Njih dolgost se je po letih tako-le razvijala:

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo premnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodoznanskega in državoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tillu v Ljubljani, pri Siegelu v Celovci, pri Soharji in Paternollu v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blanku v Ptujci — pa pri spisateljci in založniku samem v Trstu. — Vred.

leta 1844	bilo jih je le	214	kilometrov,
„ 1850	„ „ „	uže 4800	„
„ 1865	„ „ „	13163	„
„ 1867	„ „ „	15250	„
„ 1870	„ „ „	17519	„
„ 1871	„ „ „	21121	„
„ 1872	„ „ „	22918	„
„ 1874	„ „ „	24152	„

Po takem so na Nemškem od leta 1850 do 1870 narasle dobro za 12700 kilometrov ali naredili so jih v zaznamovani 20letni dobi vsako leto počrez 635 kilometrov; še hitreje so se pa razvijale od leta 1870 do sedanjega časa, kajti njih dolgost razvila se je za 6633 kilometrov, to je, vsako leto za 1660 kilom. (ali ne gledé na one črte, ktere so Nemci dobili z Alzacijo in Loreno — merile so 770 kilom. — podaljšale so se nemške železnice od 1. januarija 1870 do 1874 vendar za 5863 kilometrov, to je vsako leto počrez za 1466 kilom.). Dolgost železnic leta 1850 in 1874 med seboj primerjena kaže, da so Nemci v tej 24letni dobi napravili črez 19300 kilometrov železnih cest ali počrez vsako leto skoro 807 kilometrov.

Če primerimo dolgost nemških železnic s prebivalci in površjem vse Nemčije, prišlo je (se ve da, z ozirom na prebivalstvo in obširnost dežele v dotičnem letu)

1850. leta	na 1 kil. žel.	6600	ljudi in 110	□ kilom.
1865. „	„ 1 „	2525	„ „	39 „
1867. „	„ 1 „	2800	„ „	34 „
1871. „	„ 1 „	1943	„ „	25 „
1874. „	„ 1 „	1770	„ „	22 „

Kakor je bilo uže poprej na več mestih rečeno, imajo nemške države mnogo lastnih — državnih železnic, ki jim dajo neposredno premnogo dobička. Pred desetimi leti — konec leta 1864 bilo je vseh železnic 13165 kilom., med temi bilo je skoro 6080 kilometrov državnih, t. j., črez 46¹/₁₀ vseh nemških železnih cest. Primeroma največ imelo je državnih železnic rečeno leto Bavarsko kraljestvo (1231 kilom.). Nektore države pa takrat niso imele niti državnih niti zasebnih, in sicer Meklenburg - Strelitz, Schwarzburg - Rudolstadt in Schwarzburg-Sondershausen, Schaumburg-Lippe in Lippe-Deumold, Waldek pa kneževina Lichtenstein. Pa nemške države nimajo le lastnih

jej pokvarijo najprej srce in potem duha popolnoma. Vi sami ste že skusili to.

„Tudi poslednja leta so novošegnega namérjanja prednji borci na vseučiliških pozive pošiljali mladini, in jaz sam sem videl profesorje vseučiliške, kateri so lahko pridobljiva srca mladenčem iskali nadražiti k vsakoršnim nerednostim, češ, verige morajo se zdrobiti, domovina poslaviti, svoboda in samostojna storiti; pomislili pa niso, da je po njih počenjanji postala le ubožna, razdjana in zaničevana.

„Po čudovitnem Božjem delu in po priprošnji presvete Matere njegove se je kakor v letih, ki so pretekla pred nesrečno pridobitvo Rimsko, tudi sedaj rimsko vseučilišče ohranilo čisto in ni dalo sluha ni sičanju strupenih kač, ni vabilom zapeljivih Siren. Prav res — čudo je bilo, da je mladenčev srce ostalo naučljivo, njih varhov oko čuječe, profesorjev vedenje dokaj modrostno.

„Da, še enkrat rečem, o vseh puntih, naj so sproženi bili po vnanjem mogočnem obvladalcu ali po notranjem sporu, vselej so iskali pokvariti mladino. Ne manjka se iz stare in nove dobe zgledov, kateri na obe strani spričujejo povedani vzrok.

„Ko je Nebukadnecar s preveliko silo dobil Jerusalem, odpeljal je vzlasti mnogo mladenčev seboj v sužnost ter jih pod nadzorstvom ostrih predstojnikov zbiral na pripravnem mestu, naj se mladiči navadijo običajev poganskih ter nezvesti postanejo izročilom svojih očetov. Mladi Daniel se je pa ustavil temu brezbožnemu naklepu in zedinili so se z njim še drugi mladenči, kateri vsi pogumni na ravnost povedó, da se zvesto držati hočejo po postavi svojih očetov.

V začetku sedanjega stoletja je tudi drug zeló mogočen obladalec, sovražnik cerkve in njenega najvišjega pastirja, v tem glavnem mestu izvoljeno čislo mladenčev iz najbolj imenitnih rodovin, med temi njih več iz Rima, skušal pridobiti si, da bi udali se nečimurnosti tega mogočnega.

„Najbolj škodljive prekucije so pa one, ktere napravljajo hudobni ljudje, katerim se potem pridružijo premnogi, ki si domišljujejo neko posebno srečo, in pozno še le prispejo k boljšemu spoznanju; število teh poslednjih je jako veliko; toda — ko pridejo spet k pravemu spoznanju, nimajo tiste krepkosti, ktero so kazali, kadar so vsi preslepljeni pomagali k rednega življenja silovitemu prevratu ali

prekucu. Take prekucije imenujem očiten upor. Dva zgleda náte sedaj. Eden je iz davnih vekov, eden nam je pričujoč.

„Poglejmo v bukve Makabejcev. V Jerusalemu je pojemati jel duh vernostni. Sosednji kralj, kateri je poln sočutja poslušal brezbožnikov tožbe in pospeševal njih napačno nagnjanje, ta kralj, ki ga sveto pismo imenuje „radix peccatrix“ — korenina pregrešna — in je znan po imenu Antioh, ta kralj se je prilizoval hudobnežem — surrexerunt impii ex Israel — vstali so hudobneži med Izraelci — in si jih je pridobil, da so služni bili njegovi lakomnosti po časti in bogastvu. Takrat je bilo, da so videli, kako se je v Jerusalemu napravila gimnazija po načinu poganskem. Judje že pokvarjeni so kar očitno pravili in prevérjali tudi druge, da veliko ljudstvo več biti ne morejo, ako se ne poprimejo pravov in navad brezvercev, in tako so se pripravljali na bogokletja in res tudi grozno v njih skazovali. Grške gimnazije so služile mladenčem k shodom in nekterim vajam. Hvalno so se pričele, a poznej so propale in prestvarile se v združevanja graje vredna. V tako odurnih osodah pričela se je gimnazija v Jerusalemu, branilo jo je prehudoben kralj, hranila prezanikarna, popačena nakana.

„Skoro v tisti podobi se prikazuje tudi sedaj duh upornežev in toraj vidimo, da na učiliščih sedijo marsikteri brezverni profesorji; vidimo, da je vseučiliščem in drugim tako zvanim vzrejališčem izpodmaknjena vsaktera verska podlaga; vidimo, da se mladini delajo vsakovrstne nastave, ko se dan na dan množijo vabila k grehu, zmanjšuje pa in celo izrova se, kar bi Boga, vero, verozakon in nje služabnike duhu častitljive delati moglo.

„V sredi mej tolikimi zlobami tedaj, katerim so premogočni oblastniki in brezbožni uporniki nadelali pot, je pravo pribežišče, ki se nasproti tem hudim nevarnostim ponuja mladim, to, da se zedinijo z mladenči, o katerih se pripoveduje v današnjem blagovestji, kateri so veselo spremljevali Jezusa Kristusa, kadar je zmagoslavno jezdil v Jerusalem, ter so pozdravljali ga čestitaje: „Hosana sinu Davidovemu! Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem!“ Pač res, češčen bodi, kateri prihaja k nam v imenu Gospodovem. Vsaj prihaja, da pokrepča svojo po sovražnikih oropano cerkev, da potrdi svoje po krivem preganjane služabnike, da vlije mladini namesti strupa nevere

duha prave vere, duha pobožnosti in pohlevnosti nasproti v sto in sto zlodjeve oblike napravljene duhu zdražbe ali nesloge.

„Prihaja pa s tehtnico v rokah, in kar kralj zaznamnja vse one, kateri so odmenjeni, da jih o gotovem času zadene vsa ostrota njegove srdite pravičnosti.

„Kar nas zadene, hodimo, spreljubi mladenči! hodimo za njim po poti njegovi; vsaj je sam rekel: „Jaz sem pot.“ Hodite po stopinjah božjega Učenika, in da skoraj sami ne bote čutili, vendar bote lahko prav marljivi v svojih naukih, neutrudni v dolžnostih verskih, močni v svojih dobrih naklepih.

„Jaz toraj prosim Boga, naj vas blagoslovi in naj odmakne pritežnosti in nepravilne pregovore onih, ki trdovratno zopervajo učni svobodnosti, ktero mi do cela hočemo in zahtevamo. Ne da se — prav res — razumeti, kako bi se sedanje robstvo strinjati dalo z napak hvalisano svobodo onih, ki prihajajo k nam s pretvezo svobodnosti in z lažnjivimi besedami razbitih spon in otresenih jarmov na jeziku!

„Vi pa se res vrnite k svojim družinam, pokrepčani po blagoslovu apostoljskem, in glejte, da se ga vdeležijo tudi vaši domačini. Silo delajte srcu Božjemu, da vam iz neusahljivega zaklada svojih milosti podeli vse tiste, katerih potrebujete, vzlasti pa milost stanovitnosti v dobrem, da ob času, kadar poteče to pozemeljsko življenje, deležni postanete onih tolažil, ki nikdar ne poteko!“

Kako so te prav očetovske in res apostoljske besede poprijele in močno presunile srca vsem presrečnim učencem, pokazali so goreči slavoklici, ki so po skončanem ogovoru zavpili jih sv. očetu. Da bi pač naša mladina spoznala velikotno nalogo, ki jo ima izvrševati, in da bi gredé po poti božjega Učenika véрно pomagala, da napoči nam skoraj boljša prihodnost!

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 10. julija. Že v zadnjem listu smo omenili, da za voditelja naše deželne vlade je imenovan g. vitez Widmann, doslej vladin svetovalec v Brnu. Nemški listi o njem pišejo, da je strogo ustavoveren ter se v dokaz tega sklicujejo na to, da g. Widmann je zet bogatega ustavoverca Skeneja. „N. fr. Presse“ pa meni, da

železnic, ampak skušajo bolj ko mogoče združiti gospodarstvo raznih črt: v raznih deželah imajo vlade gospodarstvo v rokah ne le čez državne črte, ampak tudi čez nekatere družbinske. Uže pri avstrijskih železnicah omenili smo, da železnice tem več dobička nesó, čem manj velja voditeljstvo in središčno gospodarstvo. Po tem načelu se ravnajo Nemci, zato dajó pogostem od raznih družeb narejene železne ceste državi v najem, v njeno gospodarstvo. Sledeči pregled naj v absolutnih svotah za zadnja leta kaže, kako so bile nemške železnice razdeljene med državne in družbinske, in koliko teh zadnjih je imela vlada (v raznih državah) v svojem gospodarstvu.

Leto	državne	Družbinske železnice		Skup
		v drž. gosp.	v družb. gsp.	
kilometri				
1870	8494	1998	7032	17524
1871	9670	2035	9416	21121
1873	9831	3030	10057	22918
1874	10185	3082	10885	24152

Uže ta skupna števila kažejo, da se je razmera med državnimi in družbinskimi železnicami prominjala, tako namreč da je z začetkom leta 1870 ta razmera bila za države najugodnejša, potem pa se je za državne železnice nekoliko poslabšala. Temu vzrok je posebno prusko-francoska vojska, ki je prisilno napela vse, zlasti pa denarne državne moči, (zidanje državnih železnic je skoro popolnoma prestalo bilo,) tako da so isti čas družbe prehitale razne vlade ter razmerno dosta več železnic napravile. Najočitnejše to pričate leti 1870 (1. prosenca) in 1871 (1. prosenca). Državne železnice so se do leta 1872 jako malo pomnožile, namreč komaj za 1176 kilometrov; pa še ta dolgost se silno skrči, če odbijemo od nje dolgost železnic cest, ktere so Francozje z Alzacijo-Loreno odstopili takrat novo ustanovljenemu cesarstvu. Te so merile 770 kilometrov; po takem je rečeno dobo bilo zidanje državnih železnic skoro popolnem prestalo, kajti naredili so jih komaj 400 kilometrov novih. Še očitnejše pa so rečene razmere med državnimi in družbinskimi železnicami izražene s sledečimi stotinkami (%).

Leto	državne	Družbinske železnice		Skup
		v drž. gosp.	v družb. gsp.	
stotinke				
1870	48·4	10·5	41·1	100
1871	45·7	10·8	44·5	100
1873	42·9	13·2	43·9	100
1874	42·1	12·9	45·0	100

Sedaj (1874) oskrbuje 52 ravnateljstev vse nemške železnice, ravnateljstvo in njihovo gospodarstvo pa nadzoruje 11 različnih nemških vlad. Po ustanovljenji nemškega cesarstva se je voditeljstvo in gospodarstvo raznih železnic bolj zenačilo in vse dotične naprave merijo na to, da bi se v raznih državah po vseh glavnih točkah popolnem zedinilo. V tem smislu postava od 27. junija 1873 (veljavna za vse države nemške zveze) posebno pospešuje razvitek nemških železnic in promet (vožnjo) po njih. Rečena postava ustanovila je posebni „železnični urad za državo nemško“, ki v želeničnih razmerah povsodi vse določi, kar se mu potrebno in koristno zdi: za naredbe tega državnega železničnega urada odgovoren je le kanclar nemškega cesarstva.

(Dalje prih.)

tega ni bilo treba praviti in da bi bilo boljše, če bi se to ne bilo omenilo, ker vsakdo ve, da pri možnostih in ženitvah ni merodajno ustavoverstvo, ampak vse druge reči.

Iz vsega tega je razvidno, da g. Widmann ni prononciran ustavoverec, kakoršnega si je želel ljubljanski „Tagblatt“, ampak navaden ustavoveren vradnik.

Da ni imenovan za deželnega predsednika, ampak le za voditelja, razlaga „N. fr. Presse“ s tem, da bi bilo menda proti „hierarhični etiketi“ birokratov, če bi bil preskočil dve stopinji in iz navadnega svetovalca postal deželni predsednik.

Nam pa se čudno zdi le to, da so voditelja za našo deželno vladno tako dolgo iskali in nam naposled od tako daleč poslali moža, ki ne pozna naše dežele, in tudi našega deželnega jezika ni zmožen. G. Roth že toliko časa djansko vodi našo deželno vladno, pozna ljudstvo in deželo in je izvrsten vradnik; če kdo, je sedaj on zaslužil, da bi bil postal tudi po imenu vsaj stalni voditelj deželne vlade, če ga že niso hoteli imenovati za deželnega predsednika. Pa se vé, g. Roth ni ud konstitucionalnega društva, zato vse njegove zasluge nič ne veljajo.

Iz Ljubljane, 9. julija. „Narod“, omikovalec slovenskega naroda, v nedolgem spisu iz Gorice ima gotovih 12 ali še več „klerikalcev“, „jezuitov“ in drugih psovok zoper ondotno duhovstvo, češ, da so oni „moža (profesorja) z ženo in otroci ob kruh pripravili!“ — Lepó, lepó! Hudodelcev ne spravlja v ječo hudo djanje, ampak tisti, ki k njihovemu grehu ne molčé, sodniki, ki ga sodijo itd.! Od „Naroda“ se utegnete še marsikaj naučiti, kajti on je sveder nad vsacega „sofista“. To kaže tudi vselej, kadar zadene na cerkveno razprtje na Slovenskem: tu smo krivi le samo mi, ki vero svojih očetov branimo, ne pa „Narod“, ki naš narod oslabuje, sramoti in v pogin tira s tim, da je postal oznanovalec Slovincem poprej neznane nejevere, ki jo hoče zasejati iz tujstva tudi med nas.

Zvičajnik pravi v št. 152: „Nam Slovincem (rekel naj bi: novim „nekterim“ poganom, ki smo se „pri tujcih“ nevere navzeli in jo hočemo s peklenko silo v našo domovino zatositi) je bil ta boj prav posiljen.“ Imenujejo se celó „neutralne“. — To je ravno tako, kakor bi bil kruti „Neron“ rekel, da je neutralen, ki je menda Rim zažgal, potem pa kristijane krivičil, da so ga požgali, da bi potem ložej dobil pretvezo jih preganjati. Baha se celó še s svojo „zmago“. Toliko so liberaluhi v deželi pač res dosegli, da so marsiktere hudobije v deželi začele biti precej bolj pogoste, kakor so poprej bile, in verjamemo, da bode še huje, ako se bode brez kazni smelo s peresom in jezikom verstvo požigati. — Vsak vé, kaj je našim liberaluhom „ultramontanec“, namreč verni in zvesti katoličan, ki vse katoliške resnice veruje in je podložen poglavarju sv. cerkve. In ako „Narod“ pravi očitno in brez sramožljivosti, da je ultramontanec njegov protivnik, potlej že vemo, kaj imamo od njega pričakovati.

Prav lisičja laž je, da se zlasti „mlajše duhovstvo fanatično upira proti napredku“. Za napredek smo mi, vi ste za rakovstvo, ker nas hočete v neverstvo, ali vsaj v luteranstvo nazaj prekucniti. Vsak človek na svetu, ki ni slep, dobro vé, da krščanstvo, kterege preganjavci ste vi, je narode izobrazilo, in kjer je krščanstvo, zlasti katoličanstvo zginilo, tam so se narodi v barbarstvo povrnili. — O napredku vi čisto molčíte, ki ste v goriški dogodbi

očitno razodeli, da vam ni mar za našo mladino, ki so jo profesorji pačili, temveč solze točíte, da so taki odstranjeni, ki so brezbožnost in spako sejali. Od vas se nismo nikoli nič dobrega nadejali; da bode pa postali kar očitni „patroni“ nenravnosti, tega bi bil komaj kdo pričakoval.

Tudi srbske zadeve, ko nam hočete Srbe v izgled dajati, mislimo, so nam bolj znane, kot vi mislite, in večja edinost med ondotnim duhovstvom in svetovstvom je od tod, ker ondi posvetni domoljubi svoje duhovstvo spoštujejo, se svoje cerkve držé, se za njo potegujejo; vi pa ste odpadniki od svoje lastne cerkve, kar je za vas največa sramota, ste njeni togotni preganjavci in teptavci, jo sramotite pred vsim svetom, kar na vesoljnem svetu ne delajo privrženci nobene vere.

S „sofizmi ter zvižajami, s svojim zaletavanjem v osebe“, s pačenjem imen in kar je še drugega vašega nepoštenega orožja, s takim se dandanašnji nič več ne opravi, kajti svet misli, študira in po djanji sodi, ne pa po puhlih in ošabnih besedah.

Z Dunaja, 10. julija. Pred svojim odhodom v Išl so cesar imenovali nekaj deželnih predsednikov. G. Ceschi se poda prostovoljno v pokoj in na njegovo mesto v Trst pride baron Pino, doslej deželni predsednik v Bukovini; za deželnega predsednika bukovinskega je imenovan dvorni svetovalec Alesani iz Tridenta na Tirolskem in g. Widmann iz Brna za dvornega svetovalca in voditelja deželne vlade Kranjske, Kriški okrajni glavar grof Chorinsky pa pride za vladnega svetovalca v Ljubljano. G. Pino Trst in Istro pozna, ker je že služil v Trstu in Gorici, g. Alesani pa Bukovino menda tako malo, kakor Widmann Kranjsko.

Pred nekaj leti je služil v Dalmaciji, kjer se je ustavovercem silno prikupil, zato pa je „N. fr. Presse“ z njegovim imenovanjem najbolj zadovoljna.

Iz Prage, 6. julija. (Izv. dop.) Volitve v deželni zbor česki po deželi in po mestih so končane, do male izjeme. Izid sem vam naznanil brzojavno 3. in 6. t. m. le površno, naj vam tedaj ličim volilno borbo natančneje. Kar se tiče agitacije, moram priznati, da nobena stranka ni lenovala, ampak z zimnično čilostjo delala v prosep svojega poslanca. Staročesko volilno agitacijo je vodil edini g. Otokar Zeithamer, za nasprotno pa se je po deželi vse trlo mladočeskimi in vladinimi agitatorjev. Še predvečer pred volitvijo po deželi so „Narodni Listy“ prinesli zmagonosni vvodni članek: „Ako smo bili kedaj preverjeni v brzo in slavno zmago ideje činnosti o našem narodu; ako smo kdaj bili prepričani, da naše pravo in resnica se za nedolgo polasti misli in src celega naroda: smo to prepričani danes, v trenutji pred bojem, smo prepričani danes, po teh treh tednih volilne borbe v sredi našega naroda“. A danes, po volitvah, stoji njihova stranka smrtno ranjena na bojišči, premagana, potlačena! Mladočehi so bili postavili 22 poslancev po deželi, po mestih pa 11, tedaj vkup 33. Zmagali so po deželi v 6 okrajih, v mestih so pa popolnoma propadli, kolikor je doslej znan skrutinium mestnih volitev. Nasproti onim šestim stoji stara garda — 40 voljenih deklarantov — stranke Paleckega in Riegera po deželi, v mestih pa 38, tedaj bi bilo voljenih poslancev staročeskimi 78. Ogrorna večina narodnih volilcev je tu sijajno pokazala, da seme domačega razpora med njimi nima ne hrane, ne tal, in da stojé verno pri staroče-

škem praporu, pri deklaraciji. Pokazal je tu celi narod česki dosti jasno domačim odpadnikom „Extračehom“ in vladi, da ne marajo politike nekterih sebičnežev in častilakomcev, koji s svojim nedomoljubnim počenjanjem hočejo pretrgati vez deklaracije, ter čele svoje upogniti pod jarem oholega neprijatelja narodnega. Prvi dan volilne bitve bila je prava Sadova za naše „mlade“, bil je to slavni protest proti mladočeski politiki, in volitev njihovih vodjev dr. Sladkovskega in dr. Čizeka samega ste strašanski „memento mori“ tej kopici, kajti obeh volitev je zaostala zaradi nenadpolovične večine glasov, nedoločna, in mora se še enkrat voliti. Kaj to pomeni, vé vsakdo, ako se pomisli, kakovo veljavo imajo v vseh deželah načelniki političnih strank.

Kam pa véde odpadništvo in osebna strast, pokazalo se je najbolje v okraju Domažlickem (Taus), kjer so „mladi“, drže se taktike pobratincev mladoslavenkih, raje volili ustavaka, c. k. komisarja Eckerta, nego da bi dali glaso-ve Staročehu dr. Steidl-u. Stalo je tu nasproti: 18 nemškimi volilcem českih celih 88!!

Res, le z boleznim srcem domoljub prenese takove udarce, in mora obsoditi tak odpadniški čin; sramota večna za nje, da pomagajo ustavaku k zmagi v okraju, kjer je poprej vselej skoro enoglasno bil voljen narodni kandidat. Zgodilo se je tu prvokrat; zaslugo in lavor imajo narodni slogoskazi.

Dasiravno mladočehi vže iz principa nimajo privržencev med česko duhovščino, so vendar tu iz tam izjeme, ktere se ne dajo prezirati. Tako je n. pr. v Nimbргу dekan g. Husak jako fanatičen Mladočeh; dunajski „Volksfreund“ (nedelja št. 4 t. m.) ga imenuje v famoznem vvodnem članku: „Alt- und Jung-čechenthum“, vzor českega duhovnika itd. Kako nevoljo je ta članek vzbudil med staročeskimi krogi, povem vam prihodnje, kaj takega bi se ne bil nikdo nadejal od organa „liberalnega“ kardinala dunajskega.

Iz stališča, kot stranka narodna, je staročeska stranka z izidom volitev popolnoma zadovoljna; v bodočno bo njena skrb, da izpuli še 6 „mladih“, potem je zopet lepa sloga doma. Ako se ima vest potrditi, da res pride cesar, kraljevič Rudolf in grof Andrássy sem v kraljevo Prago v dobi velikih vojaških vaj na polabskih planjavah prihodnji mesec (priprave ogromne za sprejemstvo se vže godé nekoliko tednov), ker vsled ugodnejših pomer in zmenj prijazni vetrič z Dunaja vleče, potem vlada vé in pozna, da ima v slučaju kacega pomirjenja pred seboj neupognjenega, v hudi borbi politični ojačenega protivnika, z geslom deklaracije, koje ne proda po nobeni ceni!

Vnanje države.

Francoska, 10. julija. Zadnjič smo poročali, da desnica in levičarji so nameravali vreči ministerstvo. Da bi se ti dve stranki ne mogli zediniti o dnevnem redu, je nek poslanec stavil predlog, da bi se Brunova interpelacija in Larochfoucauldov predlog o ustanovitvi monarhije ob enem razpravljala. Pa to se ni zgodilo in skupščina je 8. t. m. svojo nezadovoljnost z ministerstvom izrekla, ker je s 368 glasovi proti 330 zavrgla nek pristavek poslanca Pariza, kteremu je bila vlada pritrdila. Kako se bodo te homatije razvozljale, se še ne vé, to pa je razvidno, da Mac Mahona ni volja iz rok spustiti oblast, ktero mu je skupščina izročila. Ker je pripustil, da se je oklic mladega Napoleona raz-

glasil, nekteri po pravici sodijo, da mu Mac Mahon pripravljata pot do francoskega prestola. Morda se potem princ Lulu res misli oženiti z Mac Mahonovo hčerjo, kakor je bilo nedavno brati? Največ bode pa ležeče na tem, se bode li Mac Mahon smel zanesti na armado? Po končani seji 8. t. m. je ministarstvo hotelo odstopiti, pa Mac Mahon temu ni privolil.

Turški sultan je egipčanskega namestnega kralja v prav prijaznem pismu povabil, da naj čez poletje pride v Štambul. Zdjaj je neki prav nevarno zbolel.

Razne reči.

(„Slovenec“ pred porotnike) ne pride; deželna sodnija je namreč ustavila preiskavo zaradi šuntanja in razžalitve veličanstva in zapisnik izročila mestni delegirani sodniji, pred katero se bo imel odgovorni vrednik g. Pevec zdaj zagovarjati zaradi zanemarjenja dolžne skrbi, ker dotičnega okrivljenega dopisa z Dunaja, preden se je tiskal, ni bral. Mi se porotnikov nismo čisto nič bali, marveč smo bili zadovoljni, da se enkrat porotnikom da prilika pokazati, ali naše ljudstvo res tako sodi, kakor državni pravnik, ki je „Slovenca“ že tolikokrat, včasih prav zaradi malekosti reči zasegel.

— Iz Cola nad Vipavo, 6. julija. Ljubezen otrok, spoštovanje starišev, bratljubje prijateljev — trojni ginjeni pogrebci spremljevali so v skupni žalosti gosp. Valentina Bernot-a, poštenega colskega učitelja, 4. dne t. m. k slednjemu pokopu do hladnega groba.

Zvest v spolnjevanji svojega poklica si je bil ranjki, ki je mladino žlahnil, pridobil tudi srca vrlih srenjčanov. Bolehnemu dalj časa, mu previdnost božja ni dala upanja okrevati dolge bolezni; marveč ga je poklicala vdanega v voljo božjo iz doline solzá v boljše življenje.

Slovesno-mili pokop pa je bi dokaz, kako priljubljen je bil vrli učitelj vsem, katerih zupanje o izreji in podučevanju mladine je tamkaj užival. Ginljivo je bilo videti, kako je šolska mladina jokaje tugovala po blagem svojem vodniku, kako sta si brisala oče in mati hvaležne solze po blagotvornem učeniku, kako so prijatelji njegovi premišljevali mu vošili mir in pokoj h koncu trudapolnega delovanja na gomili!

O žalostni prizor, koliko misli nam zbujaš posebno dandanes v svojem hladno-zemskem podnožji!

Pokop je vodil z drugimi tremi gg. duhovniki iz Cola, Vrhpolja in Vipave, še c. k. okrajni nadzornik g. Luka Hiti, ki se je v preginljivem govoru pokojnega, častno, bratovsko krščansko spominjal. Povdarjal je hvaležno zdatno podporo in darežljivost, katero je tamošnji župnik, č. g. Janez Janša v vsakem oziru prijateljsko in blage volje bolnemu ranjkemu spolnoval. Bog mu povrni!

Ako ne dvomimo, da vtisek o posebnih slučajih mladini nepozabljiv ostane, bode tudi to gotovo dolgo pomnila.

Učitelji — tovariši — iz cele vipavske doline pa so peli lepi nagrobnički, kakor tudi pri cerkvenem opravilu. Pokojnemu poštenjaku, vrlemu prijatelju učiteljsva zakličemo žaloglasno v slovo: „Zemlja Ti lahka!“

Iz Lašič 6. julija. Tukajšnja nasamna podružnica s. Roka je bila te dni oropana. Tolovaji so vrata ulomili in nadjali se ugrabiti kdo vé kako bogat plen; a prevarili so se. Pušica, katero so razbili, je bila ravnokar izpraznjena. Da bi pa njihov prav po libe-

ralno krščanski trud ne bil čisto zastoj, so se odškodovali s parom mašnih srajc, s prti in zagrinjali, ki so jih pobrali z altarjev, — V naših krajih so bili dosihmal cerkveni ropi neslišana reč; a zdaj, v preblaženi dóbi „razsvitlenja in omike“, začeli so se novošegni prebrisanci buditi iz dolzega spanja „mračnjastva in nazadnjaštva.“ — „Povsod napredek! je veselo zaklicala sóva, ko je po prvem dnevu zopet nastopil mrak čez zemljo; zdaj je dan, se bo vsaj zopet kaj vidilo.“ —

— G. Avgust Urbas, okrajni sodnik v Postojni, je imenovan za deželnega sodnika okrajne sodnije v Celji, g. grof Marenzi pa za vladnega koncipista v Ljubljani.

— Č. g. Jakob Mikalič, začasni katehet na ljudski šoli v Kopru, je od cesarja imenovan za korarja v Piranu.

— „Narod“ od 9. t. m. omenja Terlepevega dopisa v zadnjem „Slovenca“, pa še vedno dvomi, da bi bilo res, kar se o g. Vestenecku pripoveduje!

— Socijalni demokrat Most, ki je tudi ljubljanske delavce že hujskal, je bil 4. t. m. zaradi šuntanja in razžaljenja vojaščine od berlinske sodnije za 19 mesecev v ječo obsojen.

Listnica opravištva.

Č. g. J. B., dzh. v B.: za 3/4 l. vse plačano.
Č. g. M. L., kapl. v Sp. J.: za celo leto plačano.

Č. g. Fr. St. v P.: Redko kdaj tako zgodaj pride, da bi Vam zamogli postreči. Kar se naročnine tiče, je že dobro tako. Naj bi pa tudi tega ne bilo, bi ga Vam bili vse eno pošiljali. Tedaj zaradi tega bodite le brez skrbi.

Eksekutivne dražbe.

15. julija. 3. Fr. Novak-ovo iz Velike Račne (1357 gl.), — 3. Mart. Piš-ovo iz Podmolnika (626 gl.), — 3. Jan. Primec-ovo iz Iga (1914 gl.), — 3. Jan. Podlince-ovo iz Studenca (130 gl.), — 2. Marije Zalar-jeve zapuščina (9986 gl.), — 2. Sim. Pavšer-jevo iz Bizovika (250 gl.), — 1. Jul. Majer-jevo (219 gl.), — 3. Iv. Kožak-ovo iz Bičja (1840 gl.), — 3. Iv. Garbajs-ovo iz Podgoric (1784 gl.), — 2. Marije Selan-ove zapuščina, vse v Ljubljani. — 3. Jan. Ogrizek-ovo iz Preval (400 gl.), — 3. Jer. Zelen-ovo, obe v Senožeah. — 2. Mat. Magaj-ovo (1007 gl.) v Črnomlji. — 2. Mat. Rane-tovo iz Dragočanj (1657 gl.) v Kranji. — 2. Fr. Klemenčič-ovo (1750 gl.) v Krškem.

Denarstvene cene.

9. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.40	70.50
5% renta v srebru	75.30	75.40
Srečke (lozi) 1854. l.	99.75	100.25
„ „ 1860. l. celi.	110.25	110.75
„ „ 1860. l. petinke	111.50	115.50
Premijski listi 1864. l.	133.—	133.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	78.—	78.—
Sedmogradske po 5%	73.60	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	988	985
Unionske banke	116.25	116.75
Kreditne akcije	225.—	225.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	870.—	880.—
Anglo-avstr. banke	151.25	151.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	157.25	157.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ „ 50 „ „ „	52.—	53.—
„ „ 25 „ „ „	22.—	23.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	31.—	32.50
Salmove „ 40 „ „ „	23.50	24.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	26.—	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	22.50	23.—
St. Genois „ 40 „ „ „	18.—	19.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.50	23.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.31	5.34
Napoleonsd'or	8.92 1/2	8.93
Srebro	104.75	105.—

Telegrafične denarne cene

10. julija.

Papirna renta 70.15. — Srebrna renta 75.30. — 1860letno državno posojilo 109.75. — Bankine akcije 982 — Kreditne akcije 226.75. — London 111.70. — Srebro 104.75. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.92.

Tržna cena retelega tedna:

Mesta:	Mernik							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	3.20	2.10	1.50	1.30	2.30	2.40	2.40	2.50
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—	—
v Loki	3.80	2.80	—	—	2.80	2.85	2.90	—
v Novomestu	3.60	3.00	2.10	1.40	2.70	2.60	2.45	2.80
v Sodražici	4.35	2.60	2.20	—	2.80	—	2.50	—
v Mariboru	3.70	2.65	2.25	1.80	2.70	2.25	2.30	—
v Ptaju	3.50	2.69	2.25	1.75	2.60	2.25	2.50	—
v Celji	3.50	2.25	2.20	1.10	2.50	2.80	2.20	—
v Celovcu	3.75	2.56	2.66	1.48	2.70	2.40	—	—
v Trstu	3.80	2.15	—	—	2.63	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.41	2.66	2.00	1.72	2.67	2.50	—	—
na Dunaju	3.46	2.55	1.75	1.20	2.30	—	—	—
v Peštu	3.50	2.65	—	1.40	2.15	—	—	—
v Pragi	3.65	3.05	2.33	1.90	—	—	—	—
v Graecu	4.26	2.75	—	1.55	2.55	—	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptaju
Masla funt	0.40	0.45	—	0.52	0.40	—	—	—
Špeha „	0.44	0.44	—	—	0.44	0.40	0.44	0.40
Leče mernik	3.30	—	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.50	—	—	—	1.20	1.50	1.00	1.25
Pižola „	3.25	3.00	—	—	3.30	—	—	—
Sena cent	1.00	1.10	1.40	1.00	0.80	1.50	1.10	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.31	0.30	—	—	—	0.28	0.30	0.26
Jaje za 10 kr.	7	6	—	—	6	—	—	—

V Trstu: Olje dalmatinsko po 30, najboljšo po 41—45 gld., sladkor 20—21 gld., kava Rio 45—60. Java po 64 gl., rajž 10—12 gld. cent. Petrolej 10—12 gold. cent.

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
krizi za altarje in velik
krizi za pokopališča,

izgotovi eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno poslačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vltite podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u,
mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije
na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in
njegovji zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vlitimi in poslačeni črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—17)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.